

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Johannes Ewalds samlede skrifter

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 145. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald03val-shoot-idm140321581705840.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

DEN FØRSTE HANDLING

Denne første Handling begynder i Dagbrekningen. - En majestetisk Taushed hersker over Jorden. - Mørke og truende Skyer synes ligesom at ville forhindre Soelen i at staae op. - Skue-Pladsen forestiller den Deel af Eden, som ventelig har været en af de smukkeste. - I dens Mitte staaer det prægtige og dødelige Træ. - Det synes at være skilt fra de andre, for at kunde udbrede sin særdeles yndige Lugt desto friere; og for ikke at blande sine farlige Skygger med andre. - Bag ved opløfter en ujævn Rad af nogle langt bortliggende Klipper sig over en Skov af de smukkeste Frugt-Træer. - Ved en Side flyder Chiddekel, ved hvis Bred Naturen har dannet en behagelig Grotte. - I denne synes Irmiel at sidde i dybe Tanker, indtil han efter nogen Taushed gaar frem paa Skue-Pladsen og aabner Handlingen saaledes:
SAA stærk er Venskabs Magt. - Velsignede blant Dage,
Du, som min glade Aand tør ønske sig tilbaget -
Her - var det ikke her, at jeg den første gang
Fornam min Adams Røst og Lyden af hans Sang?
Bort! - bag ved Klipperne og til de mørke Huuler
Skal Tvivlens Skygge flye, hvori min Fryd sig skiuler. - 146
Thi Herrens Vældige skal leyres om min Ven;
Og Almagt raabte Fred! - Hvo tør vel bryde den? -

Irmiel har neppe sagt dette sidste, førend Zephon, som er Paradiesets Engel, kommer med en usædvanlig Hastighed og en betydende Mine ind paa Skuepladsen. Fredens Aand, som det ømmeste Venskab, en Tildragelse som Uriel, Sodens Engel, har fortalt ham den forrige Aften, og nogle klagelige Raab, som han selv troer at have hørt den sidste Nat, har gjort opmærksom ved de mindste Hændelser, bliver uroelig over at see denne Aand paa en Tid da han ikke ventede det, og siger: Men Zephon! - hvi saa snart? - min Ven?

ZEPHON

Gud vaager over
De salige. -

IRMIEL

Men du! - See heele Jorden sover
Og Klippens høye Top er neppe hvid endnu;
Men du! - hvad har du seet og hvad befrygter du? -

ZEPHON

Jeg stoed i Livets Træ; men mitaarvaagne Øye
Var stivt mod Hvelvingen og heftet til det Høye.
Naar Nattens Lys blev blegt og Skyen gik forbi,
Da søgte jeg en Aand, jeg veed ey hvem, deri. -
Som naar Udrydderen, den mørke Kiæmpe skiuler
Sig i en Sky e og gaaer taus over Vredens Huuler. -
Af-Grunden føler ham, endskiønt han skiuler sig. -
Selv Himlen seer hans Skræk. - Saa forekom det mig.
Men al Naturen taug. - Og Havets muntre Vinde
Stoed stille. - Bækkenselv varvaersom i atrinde. -
See, sagde jeg, det skeer, at de maae slumre trygt
De toe Lyksalige. - Men...

IRMIEL

Ak, fortæl din Frygt! -

ZEPHON

Tit syntes mig, at Skræk sneg sig blant tausse Skygger
I Lunden - hvor din Ven paa Palme-Hytten bygger. -
Tit syntes Maanen mig at sagtnes i sin Gang;
Og næsten troede jeg at Natten var for lang. 147
Da foer en Storm forbi - og see den stolte Ceder,
Hvorunder, som du veedst, din Adam helst tilbeder,
Sank for den stærke Storm. - Da blev det tausst igjen
Og strax gav Dagens Lys et Skin paa Himmelen.
Jeg bad min Bøn endnu; Da Himlens Hvelving rørtes
Og Røst, som Magtens Røst paa Herrens Klippe hørt. -
Da foer jeg til din Ven. Men fandt at begge to

Sov i hinandens Arm i en lykkelig Roe. -
Dog saae jeg Skyggergaae forbi Mandindens Øye. -
Hun legte med en Drøm, som syntes at fomøye -
Og kiælent strakte hun de hvide Arme ud,
Som for at hente Fryd og at omfavne Gud.
Men Bulderet toeg til, og i en heftig Torden
Gik en af Magterne mod Østen over Jorden.
Hør! - -

Der høres et stærkt Torden-Slag, og man seer en brændende Støtte, som nedlader sig paa det Bierg, som ligger bagerst paa Skue-Pladsen, hvilket er det samme, som paa andre Steder i Stykket kaldes Herrens Bierg.

IRMIEL

Thronens Vægtene! - Doms - Almagts Sendebud! -
Dag, mørk af Hændelser, hvor vil du falde ud? -
Rædsomme Majestet, som hviler over Eden! -
Med Frygt staaer Soelen op - og - hvad skal skee herved? -
De stærke nærme sig - Den viise stirrer ned. -
Maaskee han veedde Ting hvorom jeg intet veed. -
Men seer jeg ey et Lys bag Tvivlens skumle Skygger? -
Rædsomme Muelighed, hvorpaa min Gisning bygger! -
Men Natten skiule dig! -

ZEPHON

Dit ømme Venskab gjør,
At du kun frygter det, som undersøges bør. -

148

IRMIEL

Hvor Øyet ikke naaer og Gisning ene leder,
Forvilder den sig tit imellem Mueligheder,
Og fattes Overvægt, da følger Slutningen
Med Længsel eller Frygt, hvorhen de trække den. -
Og hvem opdager det, som skiultes af den Høye? -
Men - Gudt - hvi svæver steds det værste for mit Øye? -

ZEPHON

Din Ven er Almagts Ven - Fortvivlelsen i Baand. -

IRMIEL

Ney, Zephon, slig en Frygt bedrø ver ey min Aand. -
Jeg veed det bittre Had. - Den heele Himmel hørte
De Skrig fra Fængslerne, da han ved Chaos rørte. -
Den gamle Kiæmpe krøb af Harm oplivet frem
Og Mørkets Aander skreg, at Himlen hørte dem. -
Mord-Sværdet blinkte alt - den dødelige Lue
Gik ud fra Thronerne - Dom syntes alt at true
Tyrannens frekke Hær. - Da Stemmen raabte: Fred! -
Og de fordømte sank i Ulyksalighed. -
Jeg veed, Fortvivlede, som fattes og misunde
Al Glæde, svage Sværm, du vilde om du kunde! -
Du vilde dræbe dem. - Men Fiendskab uden Magt
Bestrides med et Smil og dæmpes med Foragt. -
Trods, frekke Aftag, brøl og ras i dine Lænker! -
Ney! - Men en anden Ting, som intet Baand indskrænker,
Hvor Almagt frelser ey -

ZEPHON

Og hvilken? -

IRMIEL

Troer du vel:
Jeg frygter Fienden ey, som Mandens egen Siel? -
God - men ey fast endnu - det onde kan han gjøre. -

ZEPHON

Men viis. -

IRMIEL

Ak! - Viisdom selv kan lade sig forføre. - 149

Blev Moloch ey forført? -

ZEPHON

Og hvo forfører her? -

IRMIEL

Her svimler just min Aand i mørke Gisninger. -

Snart frygter jeg den Drift, som i hans eget Hierte

Steds længtes efter meer og fik hvad den begierte. -

Han kiender ey det Maal hvortil hans Evner naae,

Og veed kun hvad det er at ønske og at faae. -

Mon ey hans Ønske selv trods Viisdom tør fortryde

At see sit sidste Trin og lade sig forbyde?

Og dog er dette vist. - Thi heele Himlen veed

At Herren vel er god, men fordrer Lydighed.

ZEPHON

I Strid med Ønskerne, maae Syn og Viisdom vinde. -

IRMIEL

De maae - men Aanders Syn har ladet sig forblinde. -

Og hvor først Ønsket var, der fandt Forstanden let

Om ey at billige dog at undskylde det. -

Men om hans Viisdom vandt, blev dog en Strid tilbage. -

Ak! har han ikke hængt sit Hierte til sin Mage? -

Hun vælger lige frit, hvem siger lige vel? -

ZEPHON

Saa reen som Dagens Lys er hendes muntre Siæl.

IRMIEL

Ja - denne Munterhed, Uskyldighedens Skygge,

Hvor yndig? - men en Grund, hvorpaa man mindst kan bygge! -

Indbildnings-Kraften selv har fleere Fristelser -

Forstanden seer kun Ting - den gjør sig Billeder.

Hvor heftig er den Ild? - Den kiælne Taare triller

Ved mindste Følelser. - Det muntre Øye spiller

Og Siælen viser sig i hvert et Ledemod;

Saasnart hun synger om, hvorledes Gud var god. -

Men mørke Gisninger, som falde steds tilbage! - 150

Om denne muntre Siæl først lader sig bedrage

Da frygt dig Adamt - Fly et - Da er den Fare nær,

Hvorpaa hvert Øyeblik et rædsomt Forbud er! -

ZEPHON

See! - Cedrens Skygge flyer - den stolte Løve flygter -

Han kommer - hvilken Magt, som selv Naturen frygter! -

IRMIEL

Iil hen til Herrens Bierg! - til Lunden iil og see

Om Søvnens har forladt de to Forenede! -

Bed med dem! - iil og bed. -

Zephon gaaer og Irmiel bliver endnu ved. Guds Rædsel er paa Jorden. -

Den store Raphael! - mørk er han - skiult i Torden -

Forved ham lyner Skræk - Men standser han ey her? -

Det Træ, hvis stolte Pragt mig steds et Rætsel er! -

Min Gud! - min Ven! - min Frygt! -

Imedens Irmiel siger dette sidste, kommer Raphael, en af de syv, under stærke Tordenslag til den mittelste Deel af Skue-Pladsen. Irmiel gaaer noget tilsides af Ærbødighed for denne mægtige Aand.

Raphael synes nogle Øyeblik at staae henrykt i dybe Betragtninger. Efter nogen Taushed opløfter han sin høyre Haand for at velsigne Jorden og siger: Den Herre Herre være

Med Jorden! - Alting skee til Elschadaihs Ære! -

Det tordner, og Raphael tier igien nogle Øyeblik. Endelig siger han ligesom vaagnende af en Drøm. Men seer jeg ey det Træ, som Ordet taler om? -
Her staaer Naturens Skræk og Herrens Helligdom -
Rædsomme Træ, din Frugt, dit Syn forkynder Fare! -
Men at du først i Dag saa nøye tages vare! -
Du vogtes ved min Arm! - Det er, som hvert et Dyr
Alt af en medskabt Frygt for disse Skygger flyer. -
Men Herrens Billeder! - Dem maae det kunde skade! -
De kiender ey dets Kraft! - Dem skal jeg ey tillade! - 151
Alviisdoms Raad er skiult, men Almagts Bud stoed fast
Om Himlens Hvelving sank og Firmamentet brast. -
Jeg svimler. - Store Dag, men mørk for Aanders Øye! -
Hvor usædvanlig stærk var Stemmen fra det Høye? -
Hvor mørk blev Thronen ey, da den sig høre loed? -
Og Lyset sluktes der, hvor Skiæbnens Engel stoed. -
»Stig ned til Edens Skov! - Staae ved de store Skygger,
»Hvorunder ingen Fugl sin trygge Rede bygger! -
»De være Jordens Skræk! -

IRMIEL,
(i det han gaaer nærmere.) Hvorledes? - Troer jeg vel? -

RAPHAEL
Hist seer jeg Fredens Aand den glade Irmiel. -

IRMIEL
Forunderlige Aand! - Du Skræk for Mørkets Kiæmper,
Som med en vældig Arm Tyranners Frekthed dæmper! -
Din Røst er Dommens Røst. - En Soele-Kreds forgaaer,
Naar du til Hævn bered for Herrens Throne staaer.

RAPHAEL
Min Magt er Herrens - Tael! -

IRMIEL
See Vægterne paa Jorden,
Fornam Lyd af din Gang og Røsten af din Torden -
Da saae jeg undrende den Stærke komme ned. -
Naturen bæver for dit Ansigt - har du Fred? -

RAPHAEL
Og hvo tør bryde den? -

152

IRMIEL
Ak! - -

RAPHAEL
Du, hvis Øyne tindre
Af evig Godheds Lov! - Suk! -

IRMIEL
Som jeg ey kan hindre! -
Min Adam! - om min Ven? - Ak! - ubekjendte Ak,
Som voldsom trænger ind blant salig Fryd og Tak! -

RAPHAEL
Om ham var Herrens Ord: Hvem vover vel at røre
Den, som behager mig? -

IRMIEL
Da Stemmen loed sig høre
Og Cherubs høye Chor igien istemte Fred,
Saae jeg i Aanden glad en evig Roelighed. -
Men -

RAPHAEL

Er den Evighed ey muelig? - Herren skiænkte
Din Ven en troefast Muur - En Siæl, som rigtig tænkte;
Skiønt Valgets Frihed gjør, at det vilkaarligt er. -
Men prøvet -

IRMIEL

Hvilket Bud? - Er Prøvens Time nær? -
Naar? -

RAPHAEL

Viid da Fredens Aand! - I Dag kan intet Øye
Beskue Thronens Glands. - Saa rædsom er den
Høye. -
De største Aander troer og alle giette nu,
Men Over-Englen selv veed ikke meer end du, -
En Aand vil have hørt en Lyd af Strid heneden,
Som rørte Thronen selv; og Kiæmpers Raab i
Eden. -
En har bemærket Blod paa Jorden - En har hørt
Et Raab fra Dybene, at Viisdom var forført. -

153

IRMIEL

Og har ey Uriel fornummet Lyd af spæde
Mod Vesten? - Stemmer, som ved Soelens Nedgang græde? -
Og ynkelige Raab, Ulykkers Sende-Bud,
Som dristig stiger op at nærme sig til Gud? -
Jeg selv - jeg vandrede ved Floden - Jorden hvilte
I usædvanlig Roe - før Morgen-Røden smilte:
Da hørte jeg et Skrig af Ulyksalige
Som stred med Skræk og Straf, hist, bag ved Biergene. -
Guds Rædsel hviler over Klippen - Stormen tuder
Bag Eden - Jorden bæver under sine Guder.

RAPHAEL

Men selv de viise seer af slige Billeder,
At noget forestaaer og ikke hvad det er. -
Forgiæves forskes her - Thi hvilken Skabning følger
Med Viisdoms skiulte Spor og seer hvad Herren dølger? -
Her er det store Svælg - Vi see kuns Muelighed -
Gud fatter Tingen selv - Vi giette - Herren veed.

IRMIEL

Men slemme Skygger flyer! - flyer langt fra Mandens Boelig!

RAPHAEL

I Almagts trygge Skiød er den Udvalgte roelig. -
Og har du seet endnu at Frygten naaede dem? -

IRMIEL

Ney - Skræk og Skygge flyer, hvor Adam træder frem. -
Han kiender ingen Frygt; thi Ordets Glæde hviler
Paa den Uskyldige - den heele Skabning smiler
Mod Herrens Billeder som intet andet veed,
End Gud, hans Godheds Lov og der' Lyksalighed. -

RAPHAEL

Hør da! - Mon Støvet ey blev dannet af den Høye? - 154
Et ubesiælet Leer fandt Naade for hans Øye. -
Nu blev det Godheds Lov - Guds Ære - Herrens Ven -
Mon Godhed vil da selv nedbryde det igien? -
Den Stund de Lydige for Herrens Aasyn vandre,
Staaer denne Slutning fast, som intet kan forandre. -
Og saae du Livets Træ? - Snart bryder Frugten frem. -

IRMIEL

Men om -

RAPHAEL

Jeg veed din Frygt - da hvile det paa dem! -
Gud gav dem Siælens Lys, at de maae see den Orden,
Som fordrer Lydighed af Himmelen og Jorden;
Og om de bryde den, og negte hvad de see;
Da brænde Hævnens Ild paa de Gienstridige! -
Men du, som ellers steds i Glædens kiælne Tone
Sang Herrens Godheds Lov ved Foden af hans Throne;
Hvor blevst du Adams Ven? - Velsignede fortæll,
Hvi Urims glade Chor nu savner Irmiel? -

IRMIEL

Da Rygtet hørtes om den nyelig skabte Klode,
Da hastede min Aand, at kiende den Algode. -
Du veedst, at naar du sang Retfærdighed og Dom,
Var Godhed al min Lyst og det jeg talte om.
Fuld af det søde Haab, at see ham og at lære
Af unge Cherubim nye Sange til hans Ære; -
Forloed jeg Urims Lund. - Men naar udmaaler vi
Det store Godheds Hav, som Verdner bruser i? -
Snart hørte jeg en Sang af Virvler - Sang af Strømme,
Hvori de stolte Lys med prægtig Orden svømme. -
Harmonisk susede de Godheds Lovsang ud,
Og veltedes og faldt for at ophøye Gud. -
Gudt - raabte jeg - hvor godt - og syntes at fornemme,
At heele Skabningen besvarede min Stemme. - 155
Min høye Røst blev svag - min Fryd - min Aand blev træt. -
Da - men, o strænge Aand, tør jeg bekiende det? -
Jeg saae medlidende mod Vredens mørke Huuler,
Hvor Straf og Ondskab sig for Guds Algodhed skiuler. -
Ak! raabte jeg- og i har seet hans Godheds Magt! -
Og i har seet! - men Gud! - i saae det med Foragt! -
Ak! - Mørke! - hvilken Dom, som Synet neppe taaler! -
Hvor grum, hvor tyk en Nat, som skiuler Godheds Straaler! -
Saa raabte jeg og gik i min uvisse Gang
Mod dette Mørke, som oplivede min Sang. -
Naturens Røst forsvandt - Jeg hørte Chaos kaage,
Vredt og oprørt endnu - Svøbt i en fugtig Taage
Begræder det sit Tab - Saa mødte Natten mig,
Men veeg strax skamfuld bort og vilde skiule sig. -
Da kom et Gysende - Da hørte jeg et Bulder
Af Vredens Ocean, som over Dybet rulder. -
Et Bragen som af Ild - Jeg saae bag Nattens Floer,
Et Glimt af heslig Ild, som op af Dybet foer. -
Saa hørte jeg et Brøl af rasende Fordømte,
Som bandede den Gud, hvis Hævn de selv udtømte. -
Saa Skrig - men jeg fornam, at Trudsler, Skræk og Skrig
Toeg til i Helvede saa snart det følte mig.
Iil, hørte jeg en Røst, høy som Eloahs Torden
Iil Fredens kiælne Aand, iil brølte den til Jordent -
Forkynd den Fryd og Fredt - men svage kom ihu,
At Freds-Forstyrren er ikke død endnu! -

RAPHAEL

Guds Ild forstyrre hamt - var det ey Lysets Kiæmpe,
Som bød Eloah Trods? - Men Hævneren skal dæmpe 156
Hans Hovmod - Dommens Dag, da bande han sit Liv! -

IRMIEL

Jeg taug; skjønt Mørkets Aand blev ved at søge Kiv. -
Han spottede min Magt - Bryd, raabte han, de Lænker,
Hvormed din Gud af Frygt min stærke Arm indskrænker! -
Forsøg det, om du kan! -

RAPHAEL

Ha! - den Forbandede! -

IRMIEL

Da vil jeg, blev han ved, nedrive Thronerne. -
Saa hørte jeg en Aand, som talte til den Høye
Om Ret og Billighed - kan kiælen Medynk bøye
Den strænge Dommere? kan Viisdom, raabte han,
Belønne den, som god, der mueligt synde kan? -

RAPHAEL

Den Frekke veed, at Gud kun prøvede bekræfter. -
Rædsomme Øyeblik, som Ondskab længes efter! -
Du nærmer dig - i Dag -

(Dette følgende siger han i en Art af Henrykkelse.) I Dag forkyndes Bud,
Som prøver Mennisket, om det adlyder Gud. -
Men nedrige Rebell! - Gud er allene værdig
Til Dom - men Afgrund hør, at Almagt er retfærdig! -
Hør det forvovne Sværm, og hyl! - og du Tyran
Som revst dem ned med dig, fæld Taarer om du kan! -
Langt borte seer jeg alt en rædsom Time komme,
Da Himlen bæver selv for Hævnens strænge Domme! -
Jeg hører grumme Vraal, fra et usynligt Sted. -
Thi Helvede blev skiult af Guds Retfærdighed. -
Et Ild-Hav tændtes! - Skræk! - og hist en evig Jammer! -
Og hist Fortvivlelsen i Millioner Flamme! - 157
Hvor mange tusinde? - hvem? - men de flyve bort! -
Gud! - til at see din Dom er selv mit Syn for kort! -

Efter at have taugt nogle Øyeblik, siger han til den af Forundring ligeledes tause Irmiel. Men du! -

IRMIEL

Han bandede min Ven - men Dybet rørtes
Ved Buldret af de Skrig, som i hans Huule hørtes.
Jeg hørte dem endnu, da jeg til Jorden kom. -
Her fandt jeg bedre Ting og det jeg søgte om. -
O Evigheder, som af dine Kilder rinde
Bundløse Godheds Svælg! - hvor er din Grund at finde? -
Monader raabe her Al-Godheds Lovsang ud,
Og Verdner i et Støv ophøye Himlens Gud. -
Smaa Ting, som neppe sees og dog til Glæde skabte
Opholdte hvert et Trin - Cherubens Øye tabte
Sig blant lykosaligt Støv - Hvor er den Skaber god,
Som danner sig et Mid at gjøre vel imodt -
Saa sang min glade Aand i skygge-fulde Dale
Og over Klipperne, da jeg fornam en Tale
Lig de udvalgte Sprog, en Røst fra denne Skov,
Som talte Herrens Ting og sang hans Godheds Lov. -
Afbudt som Aschers Røst, naar Salighedens Straaler
Udbredes over ham og han dem neppe taaler;
Og raaber kuns o God... og faaer ey Godhed sagt,
Før han udmatted daaner under Godheds Magt
Henrykt, som Eliel, naar han sin Sang istemmer
Om Herrens Gierninger - sig selv tilsidst forglemmer;
Og da han føler Gud; kan neppe raabe: See! -
Og ikkuns peger taus mod Soele-Kredsene. -
Saa henrykt var den Sang, som jeg fra Skoven hørte. -
Naturen hørte den - Thi Cedrene blev rørte
I Skoven hørtes Gud og bag den tykke Skov 158
Gav mørke Klipper Lyd af den Algodes Lov. -
Det var min Adams Røst - Jeg fandt ham under Skygger,
Hvor hine Cedrer Skiul for Soelens Straaler bygger. -
Der stoed den Salige - Som Ordet viser sig
For Herrens Hellige - saa forekom han mig. -
Ey fremmed ey med Frygt gik han mig strax i møde
Med yndig Majestet - Han toeg af Jordens Grøde

Det beste, som han saae og bød mig af sin Haand,
Uvidendes endnu, at Irmiel var Aand. -
Da nævnede jeg Gud - og strax - men Busken rørtes
Det var Mandindens Gang og hendes Røst, som hørtes. -

RAPHAEL

Hun kommer -

IRMIEL

Jeg vil gaae at spørge Himmelen
Hvad Fare? - Hvad jeg har at frygte for min Ven? -
Men du! -

RAPHAEL

Jeg veed min Lov -

IRMIEL

Gud! giv min Glæde Kræfter! -

IRMIEL vil gaae, men da han seer Ewa, som kommer ind fra den anden Side af Skue-Pladsen, vender han sig om og udstrækker sine kiærlige Arme snart mod hende, snart mod Himmelen. Et ømt og foruroeligt Venskab tindrer i hans Øyne, og han udtrykker de ivrigste Forbønner, som han offerer til Al-Godhed med sine Gebærder. - Mandinden gaaer langsom med nedslagne Øyne og sammenfoldne Hænder og seer intet af det omkringstaaende. - Hun synes at vaere i de dybeste Tanker. - Endelig udbryder hun saaledes: Mig længes inderlig - men veed jeg selv hvorefter? - Gud! -

RAPHAEL

Han velsigne dig! -

EWA

Jeg! - Godhed! - Gud! - min Siæl!
Hvor evig god var han, som skabte mig saa vel? -

RAPHAEL

Hun føler Glæden. -

159

EWA

Gud! - hvad savner da mit Hierte? -
En hellig Længsel! - ak! - og alt for søde Smerte,
Som kryber i mit Bryst - (*l det hun løfter Øynene noget op.*)
Men den Almægtige
Maae boe paa dette Sted - Hvi bæve Cedrene? -

RAPHAEL

Og jeg vil skiule mig. Det spæde Øye taaler
Et Glimt af Godheds Gud, men ey hans Rædsels
Straaler. -

RAPHAEL skiuler sig i et temmelig mat Skin, som siden bestandig bliver seet omkring Kundskabets Træ. Irmiel efterlader, i det han svinger sig op over Haven en himmelsk Glands, som længe sætter Ewa i en sød Henrykkelse. Efterat hun har betragtet dens sidste Straaler, seer hun sig rundt omkring og raaber:

O Glands! - o Salighed! - og jeg begiære meer! -
O Ting, som Hiertet veed og Øyet ikke seer! -
Ufattelige Lyst, som strømmer fra det Høye! -
Men Bierget synker bort og Soelen flyer mit Øye
Og Siælen tænker ey og Hiertet skilles ad
Og daaner henrykt i et sødt jeg veed ey hvad. -
Gud har opfyldt mit Bryst - Gud! - knæler Myriader
Og agter paa min Sang om Evigheders Fader! -
Men siig henrykte Siæl, til andre Verdner siig,
At Gud er al din Fryd, og at han boer i dig! -
Hvor sød en Tanke? - Himmel! - Glædes Taare rinde. -
Gud - Gud har skabt mig - Mig - og skabt mig til Mandinde. -
O saligt! - evig evig vil jeg tale om
Det gode som jeg har og ham hvorfra det kom. -

Hvert flygtigt Øyekast opdager - Tanker finde,
Og Glæde voxer op, hvor Skyggerne forsvinde. -
Et bundløst Svælg af got begynder stedse der,
Hvor Siælen svimler alt og troer at Bunden er. -
Siig, sagte Vesten-Vind, som med Narcissen leger
Og susende igien adskiller tætte Eger
Og deeler Skyggerne og hvifter Lilier om;
Hvem kaldte dig herhid, da du fra Vesten kom? -
Og du, som risler ned fra moesbegroede Klipper, 160
Og skummende af Hast op over Stenen slipper;
Saa standser ved en Rod og krummer dig og vred
For Hinder i din Drift med Trudsler rasler ned. -
Og du min muntre Fugl, som under tætte Skygger
Snart klukker, floyter, slaaer og snart din Rede bygger,
Saa trilrende igien ophøyer Gud og mig,
Hvem uden Godhed selv har kundet skabe dig? -
Min Skygge hvem er du? - og hvem er den du følger? -
Og i min Skiønheds Speyl, Chiddekels klare Bølger,
Hvor yndig stræber i, at vise Øyet meer,
End det i Dal og Skov og al Naturen seer? -

(I det hun bliver Kundskabets Træ vaer.) Men dette Træ! - hvor smukt! - hvor stort! - hvad maae det hede? -

I disse Skygger skal min Mand i Dag tilbedet -
Hans Ceder er ey meer. - Her min udvalgte Ven,
Her vil jeg bringe dig din Middags-Føde hen;

Ved disse sidste Ord nærmer Mandinden sig nogle Trin til Træet, for at betragte det nøyere. Men paa Raphaels Befaling gaaer strax en mørk Skye over Træet og en stærk Plads-Regn nøder hende til i en Hast at vende om, for at søge sin Tilflugt i den Grotte, hvori Irmiel saaes i Begyndelsen af Handlingen. Men da Regnen holder op i samme Øyeblik, bliver hun staaende uden for, med Øynene vendte imod Chiddekel. Efterat hun nogen Tid har betragtet denne Flod, peger hun hen mod det Sted, hvor den synes at tabe sig imellem Buskene, og siger: Hist, hvor den krumme Flod imellem Roser skummer, Der vaagnede jeg først - op af en evig Slummer. - Der er det, at jeg først mig selv opdaget har, Og, om jeg før var til, først følte, at jeg var. - Hvor undredes jeg da? - Jeg spurgte Træer og Steene, Naar og hvorfra jeg kom og om jeg var allene; Og om de mig ey før paa andre Steder saae, Og hvem der bragte mig til Stedet, hvor jeg laae? - Jeg! - raabte jeg - jeg er - Er! - men hvor skal jeg lære. Hvad er dog vel en jeg, hvad er det vel at være? - En Tanke? - Ney jeg seer - Men hvad frembragte mig? - 161 Gav du mig vel, o Flod, et Liv som fattes dig? - Ney! - Gavi tausse Træer det Mæle, som i tabte? - Ney! - Har jeg skabt mig selv? Hvor stoed jeg da jeg skabte? - Hvor var jeg før jeg blev? Ney! - da du gode du, Som gav mig Liv og Lys, da kom jeg dig ihu. - Da bad jeg første gang - Mit nyelig skabte Hierte Fandt nye Bevægelser. - Det følte, det begierte, Det brændte og det sloeg. - Uvist til hvem det bad Og uvist selv hvorom, bad det, jeg veed ey hvad. - Snart saae jeg henrykt om til Flodens klare Bølger, Hvor, naar jeg gaaer derved, mit Billede mig følger. - Jeg fandt, at jeg var smuk og Hiertet svulmede Af Glæde over mig op til min Skabere. - Snart saae jeg henrykt om og fandt - at jeg var ene. - Men Gud, og du min Lyst! - Fra hine tætte Greene Gik Saligheder ud - o søde andet Bliv! - Jeg saae en anden Jeg og fandt et dobbelt Liv. - Ah Elskov! - Følelse, som quæler alle Tanker! - Og du mit kiælne Suk, som i mit Hierte banker, Og stedse voxende opløfter Siæl og Bryst, Og sænker Sands og Vid i - ak! - i lutter Lyst! - Tie! - Gud er al min Sang - Gud, alt det godes Skaber! - Og du bundløse Svælg, hvori min Siæl sig taber! -

Da mørknes Soelene, naar Siælen sank i dig,
Og følte Skaberen og at den var ham lig! -

Ewa, som har talt denne sidste Linie ud med en større Heftighed, synes nogen Tid at forundre sig over den næsten usædvanlige Gienlyd, som omtalte Bierg og den omkring liggende Skov giver af det sidste Ord, og siger endelig: Lig! - svarte Cedrene - men Gud! - hvi slaaer mit Hierte Nu meere stærk end før? Min Mand! -

Hun gaaer hastig af og Raphael lader sig strax igien see. - Hans Mine er mørk og eftertænkende. - Det er ikke uden efter nogen Taushed at han udbryder i følgende ord: Min Aand begierte,
At kiende Viidsoms Vey - Høyt steeg jeg for at see,
Hvor heele Kiæden slap, som samler Tingene? - 162
Da saae jeg Ting ved Ting og i en fremmed Orden
Hang Overtrædelsen imellem Gud og Jorden;
Men Enden saae jeg ey - Thi Lyset sluktes ud
De sidste Soele sank og Verdner sank i Gud. -
Hvor var jeg? - Aanden bæver - Millioner Himle
Flyer under Thronen - Gud! - her maae din stærke svimle. -
Hold op min Aand, hold op at forske meere der,
Hvor alt det første Trin en bundløs Afgrund er i -
Men denne Salige! - Thi her tør Aanden giette -
Mon hun har seet sin Gud og ham som skabte dette? -
Forstaaer hun Almagts Lov og kiender hun den Dom,
Som styrter Verdner i det Dyb hvoraf de kom? -
Ah! - slutter Aanden ret - Det kiælnø Øye tindrer
Af sikker Salighed, som ingen Frygt forhindrer. -
Smiil Godheds Billede! - syng henrykt: Gud er god -
Men mit i Glæden frygt at giøre ham imod! -
At elske ham som god og lyde som retfærdig,
Giør Siælen allerførst sin heele Skaber værdig. -
Tak voxer af sig selv, hvor Godhed strømmer ned;
Men Takken føder Pligt - Pligt fordrer Lydighed. -
Uskyldig! - Men hvor let opfyldes ey de Pligter,
Som øyensynlig kun til egen Nytte sigter? -
Og fleere veed hun ey; men Aand og Slutning seer,
At Herren visselig engang vil fordre fleer. -
Da er det allerførst, at Villien adlyder,
Naar Grunden til dens Valg er den, at Herren byder. -
Thi fandt Forstanden got, naar Haab og Længsel bød,
Da var det ikke ham, dem var det vi adlød. -
Hans uindskrænkte Magt at give og at tage
Kan fordre Lydighed i Ting som mindst behage. -
Da prøves Skabningen - men den forskudte døer,
Som lyder naar han vil og ikke naar han bør. - 163
Og Gud! - Jeg seer en Lov - men bittert - Blodet rinder
Fra Bierget - Taarer triller af de blege Kinder. -
En Røst fra Dalene! - Lyd, Ewa, lyd din Gud! -
Nu gielder det - i Dag - at holde Prøven ud! -
Lyd - men en rædsom Nat! - bag mørke Evigheder
Udtordnes Verdners Dom - Den mægtige tilbeder.
Men Herlighedens Straaler slukkes - Thronen flyer -
Og Magten skiuler sig bag Evighedens Skyer! -
Ret! - skielv af hellig Frygt, min Aand og lær at kiende,
At Gud er ene Gud og ene uden Ende! -
Staae paa dit sidste Trin! - See Verdner under dig! -
Hvor stoer er jeg? - men han! - er ubegribelig. -
Med majestetisk Smiil seer Evigheders Fader
De største Virvler an, som vrimlende Monader: -
Ophøyt dig da min Aand og vær et større Gran! -
Men, hvo var evig, evig, evig stoer som han? -

ENDE PAA DEN FØRSTE HANDLING